

Изази Суботом.

Пијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале замље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛНСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима немо-
средњо администрацији «Гл.
Црногорца» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Донеси плаћу се уредниш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе пош-
та и на дуже вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ, 4. Маја.

Прошле недјеље аустро-угарска монархија фактично је узела у државу своју Сич и Шушањ, два мјеста на граници црногорској дуж обале јадранскога мора, те су јој досуђена берлинскијем конгресом.

Војска црногорска, која је та мјеста за вријеме прошлога рата освојила била и до сада у власти својој држала, предала их је сада са свијем могућим почастима и одликовањима војсци и власти аустро-угарске монархије.

Ово је опет један доказ више за коректно и лојално понашање владе Његовог Височанства Кијаза, која у свему тачно и савјесно са своје стране испуњава обавезе које су јој наметнуте берлинскијем уговором, — испуњава их и онда, кад би можда, из разних разлога, имала повода да пред цијелом Јевропом рекламираје њека своја основана и неаустарива права.

Ово мислимо да би ваљало да се приближи на свом мјесту, нарочито пак у општем високим круговима дипломатскијем, који су свагда склоњени да подилазе мањим и слабијим државама са биједом, е су оне мање приступне доброте јевропског правног реда и поштовању међународних одношења регулисанијех уговорима међународним.

Ако ико, Црна Гора имала би и права и основа да се жали на пошљедњи међународни уговор не баш славнога спомена, и то баш да се жали на ону државу, испред које се данас, покорављујући се оном уговору, уклања са славно задобивенога земљишта.

Но Црна Гора није јаукала ни кад је у највећим мукама била, па не ће ни сад. Она ће и овај бол подијети са оним мушким достојанством, којијем се одликује цијела славна и мукотрпна историја њена, кријепећи се при том тврдом вјером у вјечну правду, која не може оставити чисту заслугу без награде, јасно право без живота и остварења.

Аустро-угарска монархија, она иста која највише себи у заслугу уписати може те је Црна Гора изишла с берлинскога конгреса скраћена, пушта сада још један крак дуж Црне Горе, ширећи према њој обим свога сусједства.

Ми се радујемо што тјешњем сусједству добријех пријатеља, па и Аустро-угарску, ма да нам је на берлинском конгресу доста на жао учинила, не можемо а да не урачунамо у ред пошљедњијех, и с тога је поздрављамо искреном добродошлицом у сусједству црногорскијех обала јадранскога мора. Аустро-Угарска може имати својијех интереса у Сичу и Шушању, но ми смо тврдо увјерени да она не може имати непријатељскијех намјера према Црној Гори и да искрено жели наш свестрани унутрашњи развитак и напредак. За то ми ни најмање не зазирамо од тога, што Аустро-Угарска шири руке око нас; она не мисли да нас својим тијесним загрљајем задави, а и кад би хтјела, би јој прилично трудно пало.

Не! од нас, па увјерени смо и

од аустро-угарскијех државника далеко су те мисли! На против, што тјешње пријатељско сусједство с аустро-угарском монархијом мора бити само корисно по нас, а не ће бити на одмет ни самој тој монархији. Ми, колико смо слабе дипломате, ипак пијемо дјеча а ни манти, да не увидимо да једна тако велика, моћна и културна држава као што је Аустро-Угарска, може само благотворно утицати на једнога свог маленог, слабог и још неразвијеног сусједа као што је Црна Гора, кад је с њим у добром пријатељству. Ми ради свга свестраног унутрашњег државног и народног развитака и унапређења имамо толико потреба да подмиримо, толико послова да урадимо, толико препрека да савладамо, да нам у томе, осим нас самијех, нико више на руци бити не може, него наш моћни, велики и развијени сусјед, с којим се сваки час сусретамо, с којим у толиким односима стојимо, и без којег у право мало шта и отпочети можемо. У свјетлу подухвата наших, који смијерају на отварање новијех извора и путова подизању нашега материјалног благостања, ми смо упућени на добро споразумијевање са овим сусједом нашим, од којег не можемо не користити проистећи за нашу државу.

Имајући то све на уму, а и шљедујући правилима доброга реда у међународним односима, далеко је од нас да би смо хтјели ма чим мутити одношаје доброга пријатељства са сусједном аустро-угарском монархијом; на против све наше настојање биће на то упућено, да се ти односи, у границама наше државне самосталности и независности, што тјешње свежу и што јаче загрију топлиотом и крвотом и доброга споразумијевања. Свједок је томе, међу осталијем, и владање наше приликом предаје Сича и Шушања, као и више од пола Херцеговине, која је била у нашијем рукама.

Ми се падамо да ће аустро-угарски државници уважити ово наше расположење, па гдје год буду допуштали интереси њихове монархије, који су, разумије се, за њих највиши закон, да ће бити на руци нашијем услиђавањима за очувањем нашијех државнијех и народнијех интереса. Прилика за то биће од сад довољно, а ето се једна већ указује при послу међународне комисије око одређења нове границе црногорскијех. Ту је добри згода за њих да утјерају у нас своје клеветинке, и да им докажу, да Аустро-Угарској није стало само до тога да се Црна Гора слаби и штети; ту је згода, да се Црној Гори ублаже болови који су јој на другој страни задани.

Хоће ли аустро-угарски државници ову згуду и прилику употребити или не — видјећемо. Но у сваком случају Црна Гора остаће и од сад као што је била и до сад: савјесна и лојална извршитељка међународнијех уговора, вјерна и искрена пријатељница свијема пријатељима својим, добра сусједка добрим сусједима.

ИЗ БУГАРСКЕ.

О избору кнеза бугарског има Рајтеров биро у Лондону ове телеграме:

Трново, 28. Априла. Дана послје по дне око 4 уре и по дође кнез Дондуков-Корсаков у скупштинску дворану, која је била дупком пуна, и би одушељено поздрављен од присутнијех. Одмах за тијем прочитао је кнез своју закључну бесједу, у којој рече како су тешке биле околности под којима је ова скупштина свој посао радила. Честитао је скупштини што је еретно ријешила свој задатак, и рече да су посланици показали таква својства која су до сад непозната била међу Бугарима. О дјелу, те су свршили, судиће се по његовијем резултатима, но кнез је од своје стране увјерен да ће будућност угодну пресуду изрећи, и он се радује што је дјело народне скупштине тако темељно израђено. На крају своје бесједе кнез Дондуков три пута узвикне: да живи Њ. В. цар руски, да живи Русија! чему се скупштина одзове громогласним и одушељеним: живо! Владика Климентије отпоздрави и захвали кнезу нарочито на неуморном раду његовом око благостања Бугарске. Други говорник благодарио је Лукијанову за помоћ, коју је истинито скупштини за вријеме расправа. Кнез Дондуков благодари владика Климентију на срдчним и ласкавим ријечима и заврши свој говор с усликом: «да живи велика Русија и славна Бугарска!» што је позвало неопиано одушељење у цијелој скупштини. За тијем је скупштина саставила закључак о својем закључењу и подијела га кнезу и јевропским изасланицима, који га сви, осим турскога, потписаше. Седница скупштине, у којој ће се кнез бирати, биће сјутра.

Трново, 29. Априла. Јутрос је у саборној цркви држано благодарење у славу и част рођен дана цара руског. Присутни су били и јевропски изасланици. Кнез Дондуков-Корсаков отворио је капије нову народну скупштину, у којој је било 250 посланика, међу овима 22 Мухамеданца. Кнез је држао говор, у којем је изјавио, да ни један Рус не може бити изабран за кнеза бугарског, и позвао је скупштину да одмах при затвореним вратима приступи к избору, да би се још на тој првој сједници кнез изабрао. За тијем је од кнеза, пресједника скупштине и свијех изасланика јевропскијех (осим турског) потписан протокол устава. Кнез Дондуков повуче се послје тога натраг, а скупштина изабере егзарха Антима за пресједника, скупштинаре Каравелова и владика Григорија за потпресједнике и господу Панова и Филова за секретаре. За тијем бише прочитана имена свијех присутнијех скупштинара, и пошто се сви слушаоци удале, приступи се при закључавању вратима к избору кнеза. Избор је пао на принца Батенберга који је акламацијом једногласно изабран за кнеза бугарског под именом Александар I.

Трново, 29. Априла (с вечера). Ако су истините појединости, које су продале у јавност о утробином избору кнеза бугарског у тајној сједници, онда је владика Климентије, по прочитању имена свијех присутнијех скупштинара, држао говор, у којем је изјавио, да се три принца предлажу као кандидати за бугарски престо, и то: принца Валдемар дански, принца Раје и принца Александар од Батенберга. Први, рече, наишао би на опозицију од стране њекијех великих сила; други је способан човек, али је већ у годинама; трећи је млад и уман човек, који се већ у пошљедњем рату борио за Бугарску, који познаје Бугаре и кога Бугари познају. Владика заврши свој говор давши свој глас за принца Батенберга. На то сва скупштина усташе и једногласно кликну: Живо принца Александар од Батенберга! Живо Александар I, кнез бугарски! Кад се сазнало за избор, наступи неопиано одушељење у скупштини и ван ње. Изборни акт одмах је потписан од пресједника скупштине, и скупштинара поштом,

е музиком напријед, к стану кнеза Дондукова. Чим се овај указао, скупштинари многобројнијем свијетом удрише у радосно клицање. Варош је вечерас у част новоизабраног кнеза сјајно осветљена. Народну скупштину сјутра ће кнез Дондуков закључити. Послје по дне биће велика војничка смотра. Кнез Дондуков наменоваће депутацију од шест чланова, који ће без затезања поћи да званично и формално изјави принца Батенберга о избору.

Трново, 30. Априла. Јутрос око 10 ура ушао је кнез Дондуков-Корсаков у скупштинску дворану поздрављен одушељеним услицима посланика. У присуству отоманског комисара и јевропских изасланика држао је кнез бесједу, у којој је изразно надахнуто да ће избор једнога с руским царским домом сроднога принца бити од благослова за Бугарску и да ће служити на то, да се још тјешње склопа између Бугарске и цара и народа руског постојећа свеза пријатељства, која је већ запечатена крвљу те је Руси продише за ослобођење кнежевине. Кнез благодари народ за изјаве благонаклоности коју њему самом указује, и заврши ријечма: «Живно први изабрани кнез бугарски!» Посланици одзову се овој бесједи одушељенијем услицима. Кнез прочита за тијем једну денешу од цара руског и царице, у којој благодаре скупштину, што је изабрала принца Батенберга за владуца Бугарској. Кнез Дондуков удали се за тијем, а пресједник изјави да је народна скупштина одгођена и да ће се опет састати кад је нови кнез сазове. Уједно саопшти, да генерал Золотарев жели да се врати у Русију, на што скупштина донесе одлуку, да се пресједник опуномоћи да умоли генерала: да остане у Бугарској као војни министар бугарски. За тијем се скупштина одгођила. За вријеме сједнице опашен је 51 топ. Сви дојакошњи подначелници руски, 26 на број, замињени су Бугарима.

**

О поласку кнеза Дондукова-Корсакова из Трнова телеграфску вештањском Лојду ово:

«Јуче (2 маја по нов. кал.) догодила се овдје чудновата бурна демонстрација. Кад је стигла вијест, да је кнез Дондуков добио од цара заповијест да иде у Ливадију, и да ће се исти још тога дана на пут кренути, искипе се скоро сви становници трновски заједно са посланицима пред палатом гдје је кнез станао и потпу му чинити гласне овације. Око 4 уре послје по дне напале кнеза међу народ, који га бурним одушељењем дочека, те четири јака човека из народа ухвати га и однесу на рукама до коције, у којој је кнегиња већ сједила. Тек што су кола кренула да ударе путем к Рущуку, нагрне свјетина, зауставе их, испрегне коње, упрегне се сама у кола и одвуче их до варошких капија. Ту на крају вароши зауставе се и прочитају захвалну адресу која је за цара спремна била. За тијем ступи напријед начелник трновски и ове ријечи прозбори кнезу: «Ваша Свјетлости! Ви идете у Ливадију гдје сада стоји наш ослободитељ, ми Вас молимо да будете код цара тумач вјечне захвалности бугарскога народа и да га увјерите, да тек од ово доба, како имамо свога кнеза, осјећамо у пуној мјери све оне благодети, које је Русија учинила нашој земљи. Његов нећак, наш Господар Александар I, затећи ће овдје вијеран народ, ми ћемо се свагда сјећати да је он царев рођак и да се у тешкојем дану на плећанскијем находио у његовој близини. Наша љубав припадаће сва нећаку, као што нигда не ће утрнути у срцима нашијем страхопоштовање према његовом ујаци. Поздравите, кнеже, великога монарха од свију нас, његових ваада оданијех Бугара.» Музика је за тијем одевирала руску химну, а народ је клицао на све стране: «ура» и «живно.» Кнез Дондуков једва је дошао до ријечи да паразн своју захвалност, и за тим је отпустао.»

**

Бесједа, којом је кнез Дондуков Кор-

таков закључно бугарску народну скупштину, глас од ријечи до ријечи овако:

„Посланици бугарске кнежевине! Прије два мјесеца сазвао сам вас, по жељи и заповијести мојега премилостивог цара и силом мојега достојанства као главни комесар, на народну скупштину, да својој ослобођеној земљи дате заступство. У име нашега ослободиоца сазвао сам вас, да у потпуној слободи, без страха од каквога год уплива ма с које стране, вијешате о предложењем органском уставу, који је одређен да буде стална подлога за утемељење наше државе, бугарске кнежевине, према жељи и потребама народа. Ово велико и прво народно дјело данас је свршено. Оправдана је вјера и повјерење, које сам свагда пријатељским и политичким правцем полагао на братински народ бугарски. Ви сте се својски трудили, да разбијете сумњу онијема који нијесу добро о вама мислили, и да отклоните повод отоварању онијема који држе да још нијесте зрели, да још нијесте спреми за слободан политички живот. Устав, који вам велику одговорност налаже, удешен је према правим потребама земље и служби као израз унутрашње свезе бугарскога народа. Нека сваки од вас чува и заштити ова сад положена законе наше самосталности! Ја се радујем и сву вјеру моју и надање полажем на будућност, која вам предстоји. Од данас ми смо скопчани као два братинска народа, скопчани свезом заједничком! Ја овим изјављујем, да је скупштина посланика народа бугарског закључена, и позивом вас, господо моја, да се предате својим пређашњим пословима. Девет одабраника народних имаће да заврше велико дјело оснивања наше будућности и да приступе к избору нашега првог кнеза, као видне главе наше слободе и независности. Здраво да је Александар II, ослободитељ бугарскога народа! Здраво Руенија и Бугарска!“

Скоро сви дворјани признали су принца Батенберга за кнеза бугарског. По жељи цара руског пошао је кнез Батенберг у Ливадију, где се сада находи цар руски. Он је унутро бугарску депутацију, да се за сад не креће из Трнова, по да чека на њега док се поврати из Ливадије. Он ће онда поручити, гдје ће примити депутацију.

Адреса бугарска управљена на кнеза Батенберга, гласи овако: „Онцјењујући Вама племенита својства и провикнути тврдијем увјерењем, да ћете не само к срцу примити интересе бугарске по да ћете их и свијем силама бранити, као што сте то чинили и у рату за ослобођење, заступници бугарскога народа повјерили су Вашој мудрости и вашим узвишеним осјећајима будућу судбину своје отаџбине и Вас су по слободној вољи својој једногласно изабрали за кнеза бугарског. Депутација полази к Вама са изборним актом, по што нам је садашња влада земаљска изјавила, да сте нас почастовали одговором да ћете примити депутацију. Ми Вам доносимо своје поздраве и увјерења најдубље преданости, и молимо се Богу да нас скоријем обрадује, да Вас видимо у земљи, која је уређена Вашим избором.“ Потписани: Антим, владика видински и пресједник народне скупштине; Гргур, владика рушчучки; Каравелов, потпресједник.

Листак „Гласа Црногорца“.

БЕСЈЕДА

Г. Ђе МАРИНОВИЌЕ

ГОВОРЕНА НА АКАДЕМИЈИ ДРУШТВА СВ. ВОЈИША, ДРЖАНОЈ У КОТОРУ 28. АПРИЛА ОВ. Г. У КОРИСТ ТАМОШЊЕ СИРОТИЊЕ.

Племените Госпође! Часна Господо!

Друштво, које нас је позвало на вечерашњу забаву, весело је донела видећи да сте се у лијеном броју сакупили, да сте обилном помоћи прискочили и сврху ове забаве тако сретно подупрли. Рекос весело је, јер оно начело, које подиже ово друштво, и које га и данас руководи наше: „Помоћи сиромаша највећа је утјеха поштеном чојеку“, ето нађе одзива у ширем кругу, ето највише доказа да је у Которана великодушно срце, осјећљива душа, готово прегнуће на све што је добро и поштено. — Овим одлучним кораком друштво је наше показало примјером да само добре воље, моћи је отрести се нехајства, раскодиног свитничарског самодовања и поћи трагом наших сестара и наше браће других народа, који су се

Кнез је одговорио на ову дешу благодарени на израженим осјећајима као и на избору, и увјеравајући о својим симпатијама за Бугарску.

Политички преглед.

Генерал Обручев стигао је у Цловдив и обнародовао је тамо прокламацију цара руског. Цар Александар изјављује у истој, да је тврдо увјерио да се сва она права, која су руским оружјем Бугарима извојевана, само тако ујемчити могу, ако се уговор берл. изведе, то је издао заповијест својим трупама, да се крену из провинције у којој су засјели. Даље говори цар о новом уређењу које ће се завести и нада се да ће Бугари оправдати његова очекивања и да не ће дати повода, да се на њих баца кривица, е су нарушили мир и поредак, двије ствари које су за њих и њихову браћу као и за кнежевину неопходно нужне. Даље се спомињу у истој прокламацији грађанска права која су Бугарима ујемчена, спомиње се и задобивена аутономија, као и друга права којих до сад нијесу имали, на се завршује ријечма: да од сад судбина њихова у њиховијем рукама лежи. Даље поставља цар, да он не може одобравати намјере онијех, који, не задовољни будући оним положајем те им је удијељен берлинскијем уговором, иду на то да странцима и насиљем средствима постигну оно што се не слаже са закључцима великијех сила. Кад би овајма и испало за руком да постигну за чим теже против воље и без одобрења великијех сила, то би само пове биједи натоварило на земљу. Нека дакле Бугари без страха за своју будућност у миру уживају права, која су им дата за њихову нову постојбину.

Генерал Обручев, пошто је прочитао прокламацију, изјавио је даље, да султан не сматра да је на војних обзира нужно да се Балкан посједне, но зависи од мудрости Бугара да то не постане политичка нужа. Што се тиче питања о поседи турској у Иктиману и Бургазу, о томе се као што „Пол. Коресп.“ јавља, још преговара међу кабинетима; међу тим држи се, да би порта за вријеме одустала радо од тога свога права, само да неби било немира и нереда, кад буде дојаконије стање окупације у Источној Румилији прелазило у редовно с конституисањем аутономне губерније.

„Пол. Коресп.“ каже да је прокламација царева неугодно примљена од Румилиоти, но ипак надање је да ће се и они царевим ријечма покоравати и да ће остати на миру. Како се с овим слаже друга једна вијест, по којој се у цијелој Бугарској купи новац да би се устанак у Македонији још већма распршио, то је тешко погодити.

Међу тим Рупи настављају свој излазак из Бугарске. Сви руски официри, који су служили у бугарској народној војсци као њени наставници, добили су налог да се с мјеста врате својим руским трупама, а они који хоће да остану у бугарској служби, морају иступити из руске.

У сабору угарском настављена је дебата о принудном учењу мађарскога језика у основнијем народнијем школама. Том приликом говорио је знамениту бе-

једу српски посланик др. Ника Максимовић, из које по пештанском Лоду видимо ово:

Говорник изјављује, да већ из формалних разлога не може прихватити предложеног закона. Осврће се на усљављања око германизације, па доказује отуда како је безуспјешна свака тежиња којом се на то иде да се народностима језик узме. Помиње при том, како је прије сто година чудноватим начином баш један Србин био најревноснији германизатор, Њеки Љубибратић; но пошледица је томе била, да су се Срби у толико чвршће држали свога језика. Послије сто година опет је један Србин најревноснији мађаризатор; но овај Србин не ће показати више успјеха по друг му од прије сто година: Љубибратић. Јозефинизам, мјесто да је постигао своју циљ, био је колијевка духу мађарском. Тенденција овога приједлога јест мађаризација: а што да се то не призна искрено? Приједлог овај стоји у опрјечју и са законом о народностима; кад се тако чини са законом који је већ донесен, ја шта ли ће се чинити с онијем који се тек има доијети? Министар спомиње надзорно право над вјероисповједнијем школама; но друго је надзорно право, а друго право располагања, а за овим се управо тежи у закону предложеном. Министар вели, да они педагози, с којима се он сајетовао, не мисле овако као Полит. Но зар Јесен, Дистервег и Дитес није ауторитет за г. министра? А ови се изјављују сви у противном смислу. Обраћајући се министру-пресједнику говорник рече, да би Мађари морали бројати 13 милиона кад би у оном сразмјеру стојали према Србима угарскијем као што стоје Срби у Србији према тамошњијем Румилиоти. Њеки говорници рекосе, да српски посланици у свом отпору против овог приједлога не заступају свога народа, но оп их увјерава да је то не само њихово најнутарније убјеђење него и да је то једногласно мишљење њиховијех суграђана. Не бојимо се ми мађарскога језика, него новга прогонства, које ће услјед тога опет наступити. Народности не теже на страну и не сплеткаре изнутра; оне чине своју дужност, признају им се то или не, оне су вијерне заједничкој отаџбини. Но ваља се чувати да се те народности силом не сатјерају у паручја леополдинизму, који је, почем јозефинизму није испало за руком германизација, дражимо народности против Мађара. Говорник на свршетку, уз донадање на многијем столицама, изјави се против приједлога.

Иза др. Максимовића говорио је више посланика, њеки за његи против приједлога. Међу пошледијема одликовао се посланик српски г. А. Халић, који опомиња Мађаре да не предузимају ништа што би, као овај закон, могло изазвати реакцију, која не годи слози и споразумјевању међу народностима угарскијем.

Као што је било очекивати, пошто су се многи говорници изговорили, законски приједлог овај примљен је у главној расправи надмашном већином и стављен је за подлогу специјалној расправи.

Приликом тако зване „сребрне славе“ Њ. Величанства цара и краља аустроугарског много се поговарало, да ће међу осталијем, и вођ српске народне странке у Аустро-Угарској др. Светозар Миле-

тић добити амнестију и бити пуштен из затвора, у коме сједи ево скоро већ три године. То очекивање бар до сада није оправдано, те је са свијем природно изазвало велику суморност свуда у српском народу. Мађарски листови пожурили су се да неамнестирање Милетићеву протумаче тијем што је тобоже Милетић својим путем био уштан би ли он примно амнестију па да је одговорио да не би. Сада се доказало да то није истина. Пријатељ др. Милетића и бранич његов, др. Полит, ишао је сам к Милетићу у затвор и пред тамничаром запито Милетића о свијем тијем по мађарским листовима растуренијем гласовима, на што му је Милетић одговорио: да то све није истина, да њега нико није упитао о амнестији и да би он, с обзиром на своје здравље и на стање своје многонапаћене фамилије с благодарношћу примно амнестију.

Занета, — да и не говоримо о том како би се ослобођењем Милетића учинила не милост њему него би се само од чести ублажила горка увреда која је затвором његовим правди учинена, — сама политичка мудрост налажала би влади аустроугарској, из многих и многих узрока, да учини тај корак.

О источном питању овако се не давно изразио лорд Салисбери у горњем дому енглескога парламента:

Избор принца Батенберга за кнеза бугарског одобравају све силе; устав бугарски утврђен је; границе Бугарској одређује баш сада комисија. Што се тиче раскопавања градова, у томе се још није далеко дотјерало; ово питање још ће дugo занимати велике силе. Регулисање граница Источне Румилије сада се баш изводи; Алеко паша наименован је, с одобрењем великијех сила, за главног гувернера; устав Источне Румилије треба још султан да потпише. Члапак 22. берлинскога уговора одредио је, да Руси почну одлазити из Румилије 3. Маја а до 3. Аугуста да доврше свој излазак, тако да послје тога рока не буде више руске војске јужно и западно од Балкана. Руси су већ почели одлазити. Устав Критски дотјеран је у најлибералнијем смислу; што се тиче немира у тамошњијем брдима он се нада да ће и то престати. Да се и за друге провинције јевропске Турске нареди онаки устав као за Румилију, за то није било до сад довољно времена. Према чл. 24 берлинскога уговора Францеска је већ учинила приједлог за посредовање у грчком питању, и велике силе прихватиле су те приједлоге. Што се тиче Херцеговине, Босне и Новог Пазара, и ту је ново уређење наступило. Црна Гора добила је досуђено јој земљиште. Независност Србије призната је. Што се тиче Румунске, он се нада да ће иста што прије пружити јемства да би се питање вјероуговорног онако извело и у Румунској као што проишје берлински уговор, па да се онда призна и независност Румунске. Граница између Русије и Турске у Азији баш је сад повучена по њиховој међусобној погодби; јужна граница утврдиће се по погодби између Русије и Инглешке у присуству енглеске комисије. Што се тиче реформа у Азији, треба једна комисија да утврди мјесне подлоге за реформе; но од тога слабо је што очекивати, догод се финансијско стање порте не поправи.

свој проводе, да с истом природом рате која од њих тражи оно што им удијелила вије. Ни тамо није на једном све постало већ изахода сврху су своју постигли. Истина је да смо ми као што нам најближи пјесник говори:

Једна сламка међу вихорове, али зато мање су наше потребе, које не траже Бог зна каквих великих напора, и ми можемо нешто, само слоге постојаности и одушевљења. Пут, који к таковој сврси води пред нама је, појемо ли њим, побједа је стална, те невољник, ако не буде у потпуном смислу ријечи задовољан увиђети ће барем, да смо за њега урадили колико смо могли и тако испунили дужност коју нам је наложила хришћанска љубав и човјечанство. Идући овим путем, оканимо се предасуда и сплетака, брацку руку један другоме пружимо, нећ барем у овом заједничком раду престану, ако постоје, све особне мржње, јер са сједињеним силама бити ћемо јачи, лање ћемо до сврхе доћи, већа ће из тога помоћ бити невољнику, који гладан, го и болестан ту помоћ вапи. Памтимо:

Слоном расту маде ствари

А неслото све поквари
Ви, миле сестре и ви браћо моја, заједнички устанимо, сјећајмо се, да смо за много позвани, али највише сиромаше помагати, да овакав састанак не буде први

ни потоњи и тако ћемо показати да у у нама живи душа искрена, поштена, човјекољубива. Пољејшироко, на њему има препона, но слога ће их знати надвладати; пред нама стоји прољеће, полетимо заједнички, да беремо лијено цвијеће, да савијемо вијенац, чијим мирисом ублажити ћемо тешке ране невољника, који ће му бити најдешни месем мучном му животу.

Вечерашњи ваш одзив, мисао овога друштва да приреди вечерашњу забаву и сврха њена, довољни је доказ да смо пошли путем који споменух, и ако Бог да с вријеном обилно ћемо пожњети, што смо данас тек посејали.

Мени у дво наде лијена срећа да ову вечерашњу забаву отворим и да вас, племените госпође и часна господо, најприје поздравим у име цијелог друштва и да вам најердачније захвалим на пријатном саучешћу, желећи да онај приносак који сте вечерас приложили за сиромаша не буде први ни потоњи, но да још до дубоке старости будете прилагати на ове сврхе у потпуном здрављу а у још бољем стању те да вам с овога мјеста и при оваким састанцима буду клицали, као што вам ја сада кличем: Живјели! Живјели! Живјели!

Но једној вијести из Цариграда, конвенција склопљена између Аустрије и Турске има 10 чланака, од којих се пет односе на Босну а пет на Нови Пазар. У првијем чланцима признаје се право порти на религијозне ствари и црквене добра, признаје се суверенство султаново и наређује се, да се сви тонови и све оружје, те се затекло у турским посадама у Босни и Херцеговини, има повратити турској влади. Даље је уговорено, да турски повац може и у напријед оптицати у реченијем провинцијама. Остали чланци говоре о поступању са мухамедовским становништвом. Чланци односно Новог Пазара одређују, да аустријска влада порту формално извијести о уласку своје војске и да се аустријске војне власти споразумију с турским заповједницима што се тиче смјештавања војске. Аустрија добија право да посједи коју хоће тачку у новопазарском санджаку. Но и Турци имају право да свако мјесто посједу. Турска грађанска и војна управа остаје и даље. Изријеком наређује се да не смије ни један башибозук ступити у Нови Пазар. Протокол погодбе означаје прва четири мјеста, која ће посјести Аустријанци.

Дописи.

Ерцегнови, на Марков дан. — (Задарском је «Народном Листу» платио ко дн.) Господине Уредниче! Кад је ту недавно дописник нечесов из Котора написао у Вашем цијеном листу, како се је, кад је опет «Глас Црногорца» стао излазити, Српство у опће задовољало, а одвојено и особито оно у Далмацији, пошто српским жељама и изјавама нема више приступишта у «Народни Лист», није ни најмање тај дописник прећерао. Ево Вам новог доказа. Ту скоро умрије нам овђен ошитоштовани и на далеко чувени старина Мато Мрша, чију је смрт и «Глас Црногорца» објавио, те се неко нађе и посла «Народном Листу» осмртницу покојнику; но наш ти Бијанкини одговори ни саопцу обло, без да му по коме поручује, у отвореном допису, како он угледним и заслужним родољубима сам осмртницу пише, а за остале ред је за уврсту платити; што чисто и бистро значи, Мрша није био ни угледан ни заслужан родољуб. Да како, да су обичне фразе од неког доба «Народни Лист» вријеђати све што је српско, и да је он најинтересантнији онда, кад кога протачки напада; ама свакако ко је познавао покојног Мршу, па био му пријатељ јал' непријатељ, морао се смутити и до зла бога згадити на такву изјаву. Па премда је било неспорно достојанства одговорити му црне ни бијеле, ипак Широ Мрша, син покојников, кога је та ника изјава до душе увриједила, одговори му неколико језговитих ријечи у тршћанском «Виталино» а попиш ти Бијанкини, мјесто ја подије реи и метне језик за зубе, стаде он крупније лажи просијати против оном невом старцу, коме још нијесу ни очи у робу преле, свађајући све могуће и емогуће његове заслуге на то да е био поштен слуга добрим господаром. Црна безобразлука! И ако ће и когођ пребацити да сам одвећ смисао, ад ја мајушан сво обу да пресећујем везајућем «Народном Листу»; ал' лијепе и моје вјере, нит ја ни ко други, који покојника познавао из ближе, зна нити чуо, да је Мрша био чингов слуга; осим ко учеејши Бијанкини не подразумјева по мало времена, те је као чиновник, т. ј. професур мореловства у Задру био; но е ми признати, да се и тога брзо одрепо можда и сопственом штетом, кад је озват био на народни завод у Србини, а обрађује домаћу њиву, што је свакако његовог родољубља. Ако је пак Мрша године 1821 до 1827 непрестано у оне бокејске бродове критијецао у пошћ Грцима, кад они ратоваху с кривоцим Азијатом, и ако је год. 1830 отишо е еспедицијом француском против Алтра, же му с прве повјерливе заповједништво над 25 бродова различитих народности; е тога мним, да га «Народни Лист» би могао назвати поштенним слугом, јер да наша оглашена мршарица, која је давних давнина под различитим застама у разним и тер каквим биткама поеду одржала, рашта се је Далмацији најше и развијело име по свијету, по суду Народниог Листа не би она била друго поштена слуга добрим господаром; е га се, ва истину, не би имали рашта ни к дачити с њоме.

За дивно ми је пак чудо, кад думрај, који ипаче у прете зна сву поштити народног пошрета и препорођаја у

Далмацији, па и све особе редом те су од 1860 до данас штогођ користити допринијеле народној странци (sic!); за чудо ми је, вељу, же пише да у дваесогодишњој народној борби не виђе никада Мршу у ватри ни у изборном крешеву. Та, господине сваштознање, како Вам се за милога бога оге заборави, да је Мрша једногорице могао бити изабран и народним заступником, но да се он народу зафалио у корист др. Коста Војновића, мнијући да ће овај, као способнији, боље народу користити. А ваљда не знате, све знајући господине, да ништа даље не године 1875 примно је Мрша писмо из Задра од одбора, на коме је потписат Клаић, Павлиновић и Враковић, же му се препоручује, као познатом родољубу, да настоји при скорим изборима нек испану заступници у смислу народне странке? Ваљда се чудим, господине преводиоче «Пучког мудраца», како Вас тај старац Шимун није уморио, да не брчкате црним по бијелу, о стварма, које ни из далека не познајете.

Што пак не виђесте Мршу у «Далматинској матици», не бих Вас могао послужити са шта се није с почетка уписао; ама у пошљедње вријеме, који би то Србин урадио, кад Ви и другови Вам тај завод, кога је чисти Србин Петрановић основао, те на ком имаду једнако право Срби ка' Хрвати, пошто туна лежи доста новца српскога, са свим га похрватисте. Довољно је, да Вам напоменем, како «Коледар», једина годишња матичина књига, није не спомине више име српско, као да су збила Срби тек из милости чланови тог друштва; шта више од двије године измјенисте нам безобразно у скалаци празника «сведи православни» са «грчко-истопи». Господине, сједите криво, ама судите право!

Знајте на пошљедку и ово, да је Мрша много прије, нег сте се ви и зачели у мајиној утроби, осјећао за свој народ тако силно, да сумњам, да ли и први тај, данашњи Ваш родољуб у данашње доба осјећа. Чујте, ако нијесте знали, како он пише год. 1827 свој једном пријатељу: «Срећно ослобођење наше матере Србије, тако је утисак на мене учинило, да готово ваза о томе мислим и да се више пута од радости усхићавам, јер чена срећа, кад се добро изачуна, и наша је сопствена.» Но шта бих већ набрајао и доказе износио, кад ће бијели свијет објема очима виђети и из ово мало редака, како сте морали по програму великохрвата онеко писати, јер је Мрша Србин био; а можда и из фанатизма религијозног, јер бога ми, кад оглашујете смрт нечесовог Бартола Тамина каноника, који, као што велите, није ни једној странци припадао, дакле никаквих осјећаја имао прам народу, и набрајате му циглу заслугу, што је свеђер био предбројник Вашег листа, а не бете ни цигле ријечи да речете о родољубивом и многозаслужном Мрши; мора и тога отрова у Вашој души да буде. Али, да завршим ријечима Љубишином: тешко оној души која је посијала кукољ међу Србима и Хрватима, међу католицима и православнима, јер је то омело нагли развитак укупне народности и језика. Боже дај да скоро започети у староме Дубровнику «Словинац» обустави брацку неслогу и поврати давни склад!

Котор, 1. Маја. — Као што вам јависмо у прошлим бројевима уваженог «Гласа Црногорца» за академију друштва светог Ђорђа на корнет спротиве овог града, извршила се у суботу 28. Априла у тачном реду.

Позоришно дјело у опште од свију поменутих у прошлом броју лица изведено је вјешто и похвално. Гђа Анастасија Мариновић едиковала се у свом говору, који је дивно изговорила јасним гласом, четитим изговором и поносном окретошћу, на опште задовољство и уз похвалу присутног народа. Живијела дична оваква Српкиња!

Пјевачко друштво «Јединство» и оно је милозвучном мелодијом дично извело своје појање. Слава им! Г. Антуи Сикорски из љубави пријатељски је судјеловао при овој забави, и одликовао се у италијанској својој страни «Молитва из опере: пошљедњи дани Сули-а». Последије академије која се свршила у 11 сати, започео је плес и трајао је до у јутро.

При улазницама сакупило се добровољних прилога до 300 фор.; осим тога нека господа одавде, који нијесу били на забави, ипак се братски одазваше и послаше одбору обилну помоћ.

Из других страна од познатих до сад се одазваше и послаше из Дубровника свештеник г. Стезан Мрђен ф. 2, г. Ђорђе Гркавац трговац ф. 15. Свиња приложницима нека је лијена хвала.

У неђељу 29. Априла бирали су се чланови српске гарде за овогодишњу тропичну свечаност. Војвода се није бирао, јер остаје ваздашњи, који је за живота изабран а то вриједи и честити Србин, г. Стеван витез Бјеладновић. За подвојводу изабран је г. Лесо Живаљевић, за три сердара г. г. Трифон Дематеји, Стево Суботић и Стево Маровић, а за барјактаре г. г. Вуко Пипер и Петар Мршуља.

Домаће вијести.

Цетиње, 4. Маја.

— О радњи међународне комисије пише нам наш дописник из Скадра ово:

Чланови међународне комисије стигли су амо у неђељу, те су при уласку у Скадар лијено дочекани и војничкијем почастима у варош пропраћени. Сјутра дан измијењане су посјете. Преко сјутра комисија се преставила валији скадарском Хусеин-паше, који опет за тијем свијези враги појету. У сриједу нашла је комисија да промотри земљиште између Зогаја и горице Топал. Исти дан опет се вратила у Скадар. На сједици по том државној расправљало се питање о горици Топал, које је постало предметом спора због тога што Турци хоће да пренеу горицу Топал на горицу Плак, која се налази према Мурићима; по комисири, колико се могло дознати, сви осим турскога закључе једногласно да је горица Топал она коју свако као такву познје и да осим ње нема у том крају друге горице под тијем именом. Из поуздава избора разабрао сам, да су турски комисири, услјед овог закључења комисије, изјавили да они не могу даље учествовати у радњи њеној, и тако је комисија, незадовољна овим поступком својих турских чланова, прекинула даљи рад. Турски комисири телеграфали су у Цариград, и добили су оданде одговор да се уздрже од свакога даљег учествовања у сједицима комисије докле год не добију од порте нова упутства. Исто тако телеграфали су и остали чланови комисије својим дописним владама, како да се владају у напредак у подобним случајевима; за сад пак ријешили су да се уздрже од свакога даљег рада и да причекају на одговоре од својих влада, премда увиђају да би коректно било да се комисија веда спрјечити у својем послу одвојеним мишљењем мањине својих чланова.

Овај поступак туркијех комисара не може никога изненадити, почем је до сад већ у толикијем приликама турска дипломатија показала из које је школе изашла.

У прошли четвртак био је велики објед код валије Хусеин-паше, на ком су, осим свијех чланова комисије, присуствовали и сви овдашњи консули странијех сила. Том приликом напие је Хусеин-паша у здравље комисији, пресједник комисије г. пуковник Ђикалдија у здравље султана, Хусеин паша црногорским члановима комисије.

Главни консул грчке краљевине у Скадру, г. Мавроматија, о ком смо у прошлом броју јавили да је стигао амо, имао је част прошле неђеље бити примљен на аудијенцију код Њ. Васочанства Њазза, којом је приликом предао Њ. В. Њаззу својеручно писмо Њ. Величанства краља грчког.

Министар унутрашњијех дјела, г. војвода Машо Врбица, отпутовао је прошлог уторника у Бар.

У четвртак по подне стигли су амо руски топографи: г. г. Боршчански, калетан; Кодуршковић, поручик; Ефимов, потпоручик; Варман, потпоручик; Крассовски, припоручик; Маргевлх, титуларни савјетник.

Књижевност.

— Доблемо и другу свеску Змај Јовановићеве «Пјеваније», те је издају вриједни и подузетни српски књижари и књигоиздаваоци Браћа М. Поповић у Новоме Саду. Што је речено за прву свеску ове «Пјеваније», то потпуно вриједи и за ову другу, како што се тиче ваљаности унутрашње самијех пјесама Јовановићевих о којима код нас постоји само један суд, тако и о дивном спољашњем украсу што спада у заслугу српске народне задружне штамарије у Новом Саду. Желимо и препоручујемо сваком читачу српском, да набави себи ово драго камење српске књижевности.

— Од «Почетница природних наука», књига за школу и народ, те их издаје приједни штампар српски г. Арса Пјевнић у Новоме Саду, изађе једна за другом свеска четврта и пета, и то: «Физикална Географија», написао А. Рејкије професор геологије у Единбургу, превео Лаза Пичу, и: «Геологија» од истога писца и пре-

водница. Књиге су украшене прва са 20, друга са 47 слика. Књиге ове, као и све њихове преходнице, написане су лаким и разумљивим језиком, па могу послужити не само почетницима у школи, него и одраслима ван школе који умију читати.

— Српски књижари у Новоме Саду, Браћа М. Поповић, издали су «Каталог» своје књижаре, и то: књигу прву, у којој је књижевност српска и словенска са списком слика, музикалија и тискарија. Из тога списка, који се свакоме на захтевање бесплатно шаље, види се да је ова књижара богато снабђена свијем производама српске и словенске књижевности.

ПОЗИВ.

Чланови читаонице цетињске, као и сви они становници цетињски честита помена који би хтјели уписати се у чланове исте читаонице, позивају се овјем учтиво, да изволе сјутра у неђељу 6. ов. м. у 3 уре по подне доћи у читаоницу ради договора о њекијем потребама читаоничкијем.

Цетиње, 5. Маја 1879.

Управа читаонице.

ТЕЛЕГРАМИ «ГЛАСА ЦРНОГОРЦА».

ПЕТРОГРАД, 2. Маја. — Кнез Батенберг наименован је за генерала и команданта тројичког ловачког батаљона, с којим је кнез пренао преко Дунава.

ПРИЗ, 2. Маја. — Министарство ће се представити комори без промјена, евентуално поставиће питање повјерња.

ПОШТАРСКИ

ЉЕТНИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта од данас до свршетка Септембра 1879.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња: у понеђељак, у четвртак и у суботу. Предавање до 11 ура у јутро.

Долази из Котора у понеђељак, сриједу и суботу. Раздавање у 8 ура у јутро, ако пароброд стигне на пријеме.

ДЕЛИЖАЦИА полази са Цетиња у неђељу у 5 ура у јутро. Предавање у суботу до 6 ура по подне.

Долази из Котора у понеђељак, раздавање у 8 ура у јутро.

Официја је сваки дан отворена од 9 ура до 12 у јутро а од 4 до 6 по подне.

Цетиње, 20. Марта 1879.

Управитељство

Књ. црногорске поште.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ

М. ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ.

САД ВАШ ИЗ ШТАМПЕ ИЗАЂЕ

Друга свеска пјеваније

ЗМАЈ ЈОВАНА ЈОВАНОВИЋА

(цјелокупних књижевних дјела)

спољашњим обликом исто онако као и прва свеска, настављајући са табакком 9-тим до 17-тога — а у њој су ево ове пјесме:

Довршетак Ђулића. — Ђулић увеоци. — Анђео Срба. — Крет, — пјесма мале Милиће Николићеве Цаверове. — Вила. — Соколи, соколи. — Рањеници. — Басна. — Пјесма старог српског мача. — Народна химна (за Србију). — Химна панчовачког српског пјевачког друштва. — Српска молитва. — Дижимо школе! — На гробу Мушићком. — Негдашњем пријатељу Ђ. П. (приликом кад је добио награду (годишњу) од сто дуката. — Грошје. — Србину. — Богомрак (по Хајну). — Прича о горкој пужди и изобилу. — Звијезде (Бераијер). — Страшни суд (Петефи). — Славуји (Бераијер). — Мојим пријатељима кад су постали министрима. — Ко је лапа? — Издајница. — Мој савјет. — Видовдан. — Музине жалбе. — Омладина. — Париз паде. — На велики петак 1868. — Црна сукиња. — Крв и сузе. — Милостивој Јевропи (на гробу стријеланих комуниста). — На покољ у Подгорици 1874. — «Јавору» (кад је 1874 опет почео излазити). — Бојна пјесма 1876. — Нова год. 1877. — Бранкова жџа. — Црвено море. — Није далеко. — Црногорицу. — К насловној слици илустроване кривике. — Сложених народа склад. — Српска војска приближује се Косову. — Луда (Петефи). — Стари и млади. — Слободна штампа. — Девегазетом вијеку (по Милу). Животније велике идеје (по Јокају). — Ја бих хтио да се дичим. — Сентомаш. Нека је и овом приликом на знање: ко се год и од сада издјелати на

издавања дјела Зарфа и напријед нам
пошле новац:

за обично издање — Ф. 1. —
или за дивот-издање — „ 6.50.
Добија врло лијепе премје — и свеске
назначене у нашим огласима — и свеске
му се шаљу поштом бесплатно.

Кома је лакше да нам пошле
напријед новац бар за двије свеске
— и томе шаљемо по пошти бесплатно.

А ко се само предброји (без по-
ваца) — слаћемо по 2—3 свеске са
наплатом у пачи (per Nachnahme) о ње-
говом трошку.

Што је друга ова свеска пјеваније
закаснила се — није никакве кривице
наше издавачке, — већ су изласку сме-
тале техничке тешкоће и разне редакци-
јоне — које су спречавале тачно излаже-
ње — које су пак сад одклоњене и трећа
свеска у вријеме излази.

У Новом Саду о малом ускреу 1879.

Српски књижари и књигоиздавци
БРАЋА М. ПОПОВИЋИ.

О Г Л А С

Данас почиње редовно пописивање
свијех странаца, који долазе у нашу пре-
столицу, како из унутрашњости Црне
Горе, тако и изван ње.

Зато дужан је сваки варошанин, који
пуштаје људе у своју кућу на конак,
доћи код писара Варошког суда, који ће

издавати штампане листе за странце,
на којима ће исписати име и презиме, ког
је занимања, или чина, из које је државе,
у којем мјесту пребива, чији је поданик,
и куда иде. — А под овим потписом
се долази куће.

Варошанин који се неби држао ове
уредбе, платиће за први пут глобе 5
талијера, други пут 10 тал. а трећи пут
неће смјети више у кућу никојег странца
пуштавати.

Листови ови издаваће се од 6 до
12 ура пред подне сваки дан. — А при-
маће се до 8 ура по подне, сваки дан,
у кући Марка Лукића, у главној улици.

Цетиње 20. Априла 1879.

Варошки Суд.

О б ј а в а.

Трговци, који доносе Мануфактуру
(рукотвор) да је препродаје у овој вароши
на отвореном пољу, дужни су пријавити
се варошком суду, који ће им опреде-
лити мјесто гдје ће продавати своју трго-
вину.

Иначе такови трговци нијесу сло-
бодни продавати на улицама испред магази-
на макар била трговина и онога чија је
магаза.

Такви трговци биће подвргнути да
у напријед плате таксу од мале цијене
за вријеме свога продавања.

Цетиње, 24. Априла 1879.

Варошки Суд.

О Г Л А С И.

Код толиких болести, које човјештво сналазе, ни једне нема против које се
наука толико узалудно бори као што је

Падавица и Грчеви (епилепсија).

Лијекови, који су употребљавани до сада против те ужасне болести, по највише
нијесу имали никаквог пли са свијем пријелазног успјеха. Мени је чудноватим и
особитим случајем пошло за руком, да изнађем начин, како се болесници ове
врсте са свијем и за свагда могу излјечити од те болести.

Болесници, ма колико да су се до сад лијечили и без успјеха љекаре при-
зивали, нека се с повјерењем и што прије на мене обрате.

J. H. LIEBIG,

Berlin, S., Brandenburg-Strasse 44.

Р ђ а в о л и ј е ч е н а

и с тога одавно занемарена сифила и болести које отуд долазе, као:
оспе по кожи, застарјело цурење (ма и у секундарном стању), мушка уч-
малост услјед тајнијех навика, болови бешике и т. д. лијечи темељно и за
свагда под гаранцијом сјајног успјеха, без сметње у обичном раду
и начину живота и без да остане траг болести, за најкраће ври-
јеме и пријатним начином

J. H. LIEBIG,

Berlin, S., Brandenburg-Strasse 44.

Нв. Умољава се да се приложи опне болести (и колико је трајала). — Уједно
се саопштава, да, од како сам се вратио с пута из Италије и Францеске, лијечење
бива под мојом личном управом.

КЊИЖАРА ЈОВАН ПАНДОВИЋА НА ЦЕТИЊУ

има на продају ове књиге, слике и музикалије:

ЦАРИЋ, календар	20 н.
ЧОВЈЕЧИЈЕ ТИЈЕЛО	80 н.
ДОКТОР ОКС	70 н.
ХЉЕВ ШТО ГА ИЈЕМО	40 н.
ДЈЕЧИЈЕ РАДОВАЊЕ	30 н.
РАЧУНИЦА за 6.ти разред	80 н.
„ „ 5.ти „	80 н.
„ „ 4. „	20 н.
„ „ 3. „	20 н.
„ „ 2. „	15 н.
О ЧУВАЊУ ЗДРАВЉА	25 н.
ДЈЕВОЈАЧКИ СВИЈЕТ	1 20 н.
ВУЈИЧЕВА Срп. Грама- тика	80 н.
О ГАЈЕЊУ КРТОЛЕ	80 н.
ЖЕНСКИ ЗАБАВНИК	45 н.
ФИЗИКА	60 н.
ОПШТА И ПОСЕБНА на- ука о пољоделству	40 н.
МАЛИ КАТИХИСИС	10 н.
СРЕДЊИ „	15 н.
КРАТКИ „	20 н.
УЧУСТВО за прву наста- ву дјце у вјери	20 н.
СРПСКА народна основна школа	60 н.
ЧЕСНИЦА	30 н.
РАДОВАЊЕ ДАР	30 н.
ДАНИ БОДМОРА	25 н.
ШАРЕН СВИЈЕТ	1 — н.
ХЕМИЈА	60 н.
УРЕДБЕ за српске народне школе	40 н.
ЗООЛОГИЈА	30 н.
БОТАНИКА	30 н.
МИНЕРАЛОГИЈА	30 н.
ПЈЕВАНИЈА у тврдијем ко- рицама	1 — н.
ПЈЕВАНИЈА у мекнијем ко- рицама	80 н.
ДЕЧАНСКИ ПРВЕНАЦ	50 н.
ГОГОЉ, Мртве душе	70 н.
ПОСТУПАК при настави у рачу	60 н.
САДОВНИК мали	30 н.
СВЕТОВНИК Књ. Мил. Обреновића	25 н.
БИБЛ. ПОВЈЕСТИ нов. за- пјета	45 н.
ЈАГЊЕШЦЕ	45 н.
КРАЉЕВИЋ МАРКО	80 н.
ПЈЕСМЕ по Српјему	60 н.
ДРАГА	60 н.
ПРИНОВИЈЕТКЕ Вл. Ђорђе- вића	1 — н.
ПИТАЊА, како се састављају	60 н.
БАШТОВАН	1 — н.
ПРИНОВИЈЕТКЕ Мил. Шап- чанина	1 — н.
МАЛА ГРОФИЦА	60 н.
ПОСТУПАК при настави у обичн. разлози	40 н.
ЧЕСТИТКЕ	25 н.
КО ГРИЈЕШНИ РОБ ЈЕ гријеху	70 н.

НАША ЗЕМЉА, св. I.	60 н.
„ „ „ „ II.	60 н.
УВЕО ЛИСТАК	70 н.
МАЛА БИБЛИОТЕКА	30 н.
ПЧЕЛЕ	15 н.
КОЧИНА КРАЈИНА	1 20 н.
УСПОМЕНЕ ИЗ ПОЉСКЕ револ	25 н.
ЗБИРКА нар. пјесама	20 н.
МАЛА КАТАВАСИЈА	20 н.
О ДИФТЕРИЈИ	30 н.
ПЈЕСМА слави и побједи	15 н.
НАСТАВА у срп. језику	25 н.
ШЕСТ КАЛИФОРН прича	80 н.
ТАРАС БУЉБА	80 н.
АЛБУМ хумор слика	60 н.
О ЧОВЈЕКУ	40 н.
СОЦИЈАЛНА демократија	30 н.
ГРОБАР	50 н.
О УЗРОЦИМА ПОЈАВА У орг. природи	70 н.
ЗИМОВИЋА ПОРИЈЕКЛО	30 н.
ЗЕМЉОПИС ЗА СРПСКЕ нар. школе	50 н.
„ „ „ „ III. IV. разред	60 н.
КАТАВАСИЈА ВЕЛИКА	20 н.
РЈЕЧНИК српско-њемачки	3 60 н.
СОЧИВИЦА	60 н.
БАРЈАКТАР БОЈАНА	15 н.
ОБЛИЦИ СРП. ЈЕЗИКА	60 н.
РАД у I. разреду основне школе	80 н.
ШТО ДИКЛА НАВИКЛА	40 н.
ЕРЕМИТ у РУСИЈИ	60 н.
ПРИЈЕДЛОГ Богдана Куз- мановића	15 н.
ЖЕНА ДА ВАС БОГ САЧУВА	25 н.
РИБАРКА	70 н.
ЕМИЛ	40 н.
КУЛА БАЈА ПИВЉАНИНА	20 н.
ИДЕЈЕ	60 н.
Н-ВИ ПАКАО	60 н.
СРБОБРАНКЕ	60 н.
ИЗВОД ИЗ СТАРО-СЛОВ. грамат.	60 н.
ИЗВОД ИЗ СРП. ГРАМАТ. НАРОДНИ ПРИЈАТЕЉ	40 н.
ПРЕДАВАЧ	60 н.
ПЈЕСМЕ МИЛЕНКОВЕ	1 — н.
ФРИШЕ ФИРЕ	25 н.
СРЕЋА У БРАКУ	90 н.
ФАУСТ	40 н.
ПЈЕСМЕ МИТЕ ПОПОВИЋА	1 — н.
СТАРИ ГЛУМАЦ	50 н.
ДЕКЛАМАТОР	80 н.
СТАРО ВРИЈЕМЕ, стари обичаји	30 н.
ПРАВИЛА Св. АПОСТОЛА	1 20 н.
УЧУСТВО ЗА ПРЕДАВАЊЕ Буквара	80 н.
ИЗЈАШЊЕЊЕ Св. ЛИТУРГИЈЕ	60 н.
СПОМОБНА КЊИГА цркв. појања	50 н.
ПОГЛЕДИ У ПРАСВИЈЕТ	50 н.
ГИМНАСТИКА	1 — н.

ДАН И НОЋ	30 н.
ШУМАДИНЧЕ	1 — н.
ШЕМАТИЗАМ	20 н.
БОЈ КОД МОРАТА	1 40 н.
РОМАН СИРОМ. МЛАДИЋА	1 — н.
ЦРНОГОРСКА ВИЛА	25 н.
НАСТАВА у ЗЕМЉОПИСУ	40 н.
МЛАДИ ЦРНОГОРАЦ	25 н.

С л и к е:

КЊАЗ НИКОЛА (велика фотографија)	2. — н.
КЊАГИЊА МИЛЕНА (ве- лика фотографија)	2. — н.
КЊАЗ МИЛАН (велика фо- тографија)	2. — н.
ПОЛАЗАК КЊАЗА НИКОЛЕ на војску	1. 50 н.
ПОЛАЗАК КЊАЗА МИЛАНА на војску	1. 50 н.
КЊАЗ НИКОЛА (литграфија)	1. — н.
ВЕЛИКИ КНЕЗ НИКОЛА НИКОЛАЈЕВИЋ	1. — н.
СРПСКЕ ВОЈСКОВОЂЕ у великом формату	1. 60 н.
СРПСКЕ ВОЈСКОВОЂЕ у малом формату	1. — н.
ОСЛОБОДИОЦИ ИСТОЧНИХ СЛОВЕНА	1. 40 н.
ВОЈИ И ЈУНАЦИ СРПског УСТАНКА	1. 50 н.
БОЈ НА ВУЧЈЕМ ДОЛУ	1. 60 н.
БИТКА у ГЛАВНОМ ДОЛУ	1. — н.
УСТАШИ БРАНЕ ЈЕДНО СЕЛО ОКО ТРЕБИЊА	1. — н.
БИТКА КОД БИЛЕЋА	50 н.
БОЈ НА ТЕШИЦИ	1. 40 н.
ХЕРЦЕГОВАЧКО РОБЉЕ враћа се на своја огњишта	80 н.
МИЛОШ ОБИЛИЋ	1. 40 н.
МИЛЕТИЋ	1. 40 н.
ДОСИТИЈЕ ОБРАДОВИЋ	1. 40 н.
ЗМАЈ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ	80 н.
ХАЦИЋ АНТ	80 н.
ТЕКЕЛИЈА САВА	80 н.
СТЕРИЈА ПОПОВИЋ	80 н.
КНЕЗ ЛАЗАР	80 н.
БАН СТРАХИЊА	80 н.
САН КРАЉЕВИЋА МАРКА	80 н.
ВЛАДИКА АРСЕНИЈЕ	80 н.
Др. ЈОВАН СУБОТИЋ	80 н.
МАЈКА БОЖЈА	80 н.
Св. ЂОРЂИЈА	80 н.
КОРНИЛИЈЕ СТАНКОВИЋ	1. 40 н.

Музикалије.

МАРШ КЊАЗУ НИКОЛИ	1. 20 н.
КАДРИЋ КЊАГИЊЕ МИЛЕНЕ	1. 20 н.
МАРШ КЊАЗУ МИЛАНУ	1. 20 н.
МАРШ РУСКОМ КНЕЗУ НИКОЛИ	1. 20 н.
МАРШ ОСЛОБОЂЕЊУ СРП- СКОМ	1. 20 н.

„ОНАМО, ОНАМО“ са сли- ком КЊАЗА НИКОЛЕ	1. 20 н.
„ЧУЈ ДУШАНЕ“	1. 20 н.
„ПРАГ ЈЕ ОВО МИЛОГ СРПСТВА“	1. 20 н.
„БЕЗ ТЕБЕ ДРАГА“	1. 20 н.
ПЈЕСМЕ у два гласа	40 н.

Н о в е к њ и г е

ЛАЗАРИЦА мала	20 н.
ЗДРАВЉЕ, како се чува и пегује	25 н.
ПОВЕ МЈЕРЕ	15 н.
КАКО ВАЉА ЂУБРИТИ	40 н.
ИЗ ПРИРОДЕ	25 н.
РАТНЕ КРОНИКЕ св. 1—7	3. — н.
РУСИЈА и балканско питање	50 н.
ПЈЕСМЕ народне одабране	20 н.
ОРАО, календар	40 н.
ЖИВОТ ИСУСОВ од Ренана	1. 30 н.
НАРОДНА МЕДИЦИНА	60 н.
ВЈЕЧИТИ КАЛЕНДАР	80 н.
КУВАР, велики	1. 30 н.
ПЧЕЛАСТВО	60 н.
РЈЕЧНИК страних ријечи	1. — н.
ОПШТИ ЗЕМЉОПИС	45 н.
ИГЊАТОВИЋА Ј. дјела	1. 20 н.
О ДУШЕВ. БОЛИЈЕСТИМА	20 н.
ТОПОЛСКА БУНА	10 н.
ПРВА ЦЕСИКИНА МОЛИТВА	20 н.
ДОБИ И ДОБРО ДОПАО	15 н.
СТРАЖА св. за Октобар 1878.	1. 20 н.
„ „ „ Новембар	1. 20 н.
„ „ „ Децембар	1. 20 н.
„ „ „ Фебруар	1. 20 н.
БАЧВАНСКЕ ПЈЕСМЕ	60 н.
ALBUM auslând. Dichtung	2. — н.
FÜRST LAZAR	3. 50 н.
LE MONDE SLAVE	3. — н.
DER LEUCHTUM	4. — н.
DIE TÜRKEN IN EUROPA	3. — н.
GESCHICHTE BOSNIENS	80 н.
LE DROIT COUTUMIER DES SLAVES DU SUD	1. 50 н.
GESÄNGE DER SERBEN	1 — н.

Н о в е М у з и к а л и ј е

СМЈЕСА СРПКИЈЕХ ПЈЕ- САМА	1. 20 н.
CHANSINETTE SLAVE	1. 50 н.

Цијене овдје означене разумију
се у цетињском тегају, рачунајући једну
цванцику у 40 новчића.

Наручбине из унутрашњости Црне
Горе, уз пријаслани готов новац, изврши-
ће се тачно првом приликом, а чим се
отворе поштанске офисије по главнијем
мјестима Црне Горе, чему се од наше
високе владе скорим надамо, путем по-
штарскијем.